

KẾT QUẢ THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH PHÁT TRIỂN KINH TẾ BAN ĐÊM TẠI MỘT SỐ TỈNH ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG

LÂM THÁI BẢO NGỌC*

Kinh tế ban đêm là một loại hình dịch vụ mới tại Việt Nam. Kinh tế ban đêm đóng góp lớn về mặt kinh tế, tạo công ăn việc làm cho người dân, đem lại nguồn thu ngân sách cho Nhà nước. Bài viết khái quát kết quả thực hiện chính sách phát triển kinh tế ban đêm tại một số tỉnh đồng bằng sông Cửu Long, qua đó đề xuất các giải pháp nhằm đem lại hiệu quả kinh tế cao hơn trong phát triển kinh tế ban đêm tại các tỉnh này.

Từ khóa: Quản lý nhà nước; hoạt động kinh tế ban đêm; đồng bằng sông Cửu Long.

The night-time economy is a new type of service in Vietnam. Night-time economy contributes greatly to creating jobs for the people, and bringing the revenue to the State budget. The article outlines the results of the implementation of night-time economy development policies in some Mekong Delta provinces, thereby proposing solutions to obtain higher economic efficiency in this new industry in these provinces.

Keywords: State management; night-time economy activities; Mekong Delta.

NGÀY NHẬN: 03/8/2023 NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 06/9/2023 NGÀY DUYỆT: 10/10/2023

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.333.2023.662>

1. Các quy định về phát triển kinh tế ban đêm tại một số tỉnh đồng bằng sông Cửu Long

Phát triển kinh tế ban đêm là một chủ trương lớn, được cụ thể hóa trong Quyết định số 1129/QĐ-TTg ngày 27/7/2020 của Thủ tướng Chính phủ. Quyết định thể hiện quyết tâm không bỏ qua bất kỳ cơ hội nào cho tăng trưởng kinh tế của Chính phủ, đồng thời đã tạo cơ hội cho các địa phương tận dụng tối đa cơ hội phát triển kinh tế, nâng cao thu nhập và đời sống của người dân.

Tại đồng bằng sông Cửu Long, đã có một số tỉnh, thành phố ban hành Quyết định và xây dựng Đề án phát triển kinh tế ban đêm trên địa bàn tỉnh, như: Quyết định số 3051/QĐ-UBND ngày 30/12/2022 của Ủy

ban nhân dân (UBND) tỉnh Bến Tre về việc phê duyệt Đề án phát triển kinh tế ban đêm trên địa bàn tỉnh Bến Tre giai đoạn 2021 - 2030, trong đó phần đầu đến năm 2025, hình thành ít nhất 2 khu vực tổ hợp vui chơi, giải trí và 3 tour du lịch hoạt động về đêm.

Quyết định số 1511/QĐ-UBND-HC ngày 05/10/2021 của UBND tỉnh Đồng Tháp về việc phê duyệt Đề cương Đề án phát triển du lịch góp phần tạo dựng hình ảnh tỉnh Đồng Tháp giai đoạn 2021 - 2025, trong đó mục tiêu cụ thể là tập trung các sản phẩm: sinh thái - nông nghiệp, tâm linh - văn hóa - lịch sử, chính quyền.

* TS, Trường Đại học Tiền Giang

Quyết định số 3362/QĐ-UBND ngày 09/9/2022 của UBND thành phố Cần Thơ về việc phê duyệt kế hoạch triển khai thực hiện Đề án phát triển kinh tế ban đêm trên địa bàn thành phố Cần Thơ. Mục tiêu chung của đề án là nhằm tạo ra sản phẩm dịch vụ đa dạng, hấp dẫn, phục vụ nhu cầu vui chơi, giải trí vào ban đêm cho cư dân của thành phố, khu vực đồng bằng sông Cửu Long và khách quốc tế. Lộ trình thực hiện Đề án trong giai đoạn từ năm 2022 - 2024, triển khai mô hình thí điểm trên địa bàn quận Ninh Kiều.

Quyết định số 331/QĐ-UBND ngày 07/3/2023 của UBND tỉnh Hậu Giang về việc phê duyệt “Đề án phát triển kinh tế ban đêm ở Hậu Giang giai đoạn 2021 - 2025, định hướng đến năm 2030” với mục tiêu cụ thể: hình thành 3 - 4 khu vực tổ hợp vui chơi, giải trí ban đêm và phát triển ít nhất 1 sản phẩm vui chơi, giải trí, văn hóa, nghệ thuật ban đêm mang tính biểu tượng đặc trưng của địa phương; hình thành ít nhất 3 tuyến du lịch kết hợp giữa du lịch ban ngày và ban đêm với thời gian lưu trú trung bình từ 2 - 3 ngày.

Quyết định số 2132/QĐ-UBND ngày 02/9/2021 của UBND tỉnh Kiên Giang về việc phê duyệt đề cương “Đề án phát triển du lịch cộng đồng trên địa bàn tỉnh Kiên Giang giai đoạn 2021 - 2025, định hướng đến năm 2030”. Trong đó, trọng tâm về kinh tế ban đêm là thành phố Phú Quốc. Ngày 10/5/2022, UBND tỉnh Cà Mau ban hành Đề án phát triển kinh tế ban đêm tỉnh Cà Mau đến năm 2025, định hướng đến năm 2030. Mục tiêu cụ thể đến năm 2025, hình thành được ít nhất 1 khu vực hoạt động kinh tế ban đêm sôi động tại trung tâm thành phố Cà Mau. Đến năm 2030, hình thành 4 - 6 tour, tuyến du lịch gắn kết với các khu, trung tâm kinh tế của tỉnh để giữ chân khách du lịch; phát triển ít nhất 6 sản phẩm du lịch, dịch vụ mang tính biểu tượng về đêm của Cà Mau.

Với những quy định trên của các tỉnh thuộc đồng bằng sông Cửu Long đã tạo hành

lang pháp lý thuận lợi cho hoạt động phát triển kinh tế ban đêm, bởi vì kinh tế ban đêm góp phần phát triển nền kinh tế, tạo công ăn việc làm, thu nhập cho người lao động và tận dụng tối đa các tài nguyên, nguồn lực tại chỗ tại địa phương để thu hút khách du lịch, tạo động lực mới cho sự phát triển xã hội.

2. Kết quả thực hiện chính sách phát triển kinh tế ban đêm tại một số tỉnh đồng bằng sông Cửu Long

Kinh tế ban đêm diễn ra từ 18 giờ tối hôm trước đến 6 giờ sáng hôm sau¹, gồm các dịch vụ, như: lĩnh vực dịch vụ văn hóa, vui chơi, giải trí, dịch vụ ăn uống, dịch vụ mua sắm và du lịch². Một số địa phương tại đồng bằng sông Cửu Long đã có sự đầu tư, triển khai tổ chức kinh tế ban đêm có hiệu quả, như:

(1) *Tỉnh Bến Tre*: kinh tế ban đêm tập trung chủ yếu tại thành phố Bến tre, tập trung chủ yếu ở các địa điểm, như: chợ đêm Bến Tre; phố ẩm thực du lịch đêm Bến Tre; phố đêm xứ Dừa; siêu thị và một số điểm ăn uống, nghỉ dưỡng vui chơi giải trí do doanh nghiệp, hộ kinh doanh xây dựng với một số loại hình (Đồn ca tài tử Nhà Dừa, homestay, mua sắm, ẩm thực, xem đom đóm trên sông)³.

Nhờ các hoạt động phát triển kinh tế ban đêm tỉnh Bến Tre đã giải quyết việc làm cho 4.230 lao động, tập trung chủ yếu ở các nhóm ngành nghề như buôn bán tại các chợ đêm, dịch vụ ăn uống, lưu trú nhà hàng, khách sạn, các cửa hàng tiện lợi, siêu thị, âm nhạc, các chương trình giải trí lễ hội, sự kiện...⁴. Tuy nhiên, hầu hết các hoạt động kinh tế ban đêm của tỉnh Bến Tre hiện nay có quy mô nhỏ lẻ, tự phát. Sản phẩm, dịch vụ ban đêm chưa đa dạng, chủ yếu là ăn uống, các hoạt động văn hóa nghệ thuật chưa nhiều.

(2) *Tỉnh Kiên Giang*: Kiên Giang là một trong những tỉnh đón du khách nhiều nhất vùng đồng bằng sông Cửu Long và ngày càng trở thành điểm đến thú vị, thu hút đông đảo

khách du lịch trong và ngoài nước. Hoạt động phát triển kinh tế ban đêm tập trung vào các dịch vụ, như: các hoạt động vui chơi, giải trí trên biển về đêm (câu cá, thả mực, trải nghiệm làm ngư dân); các quán cà phê, bar bãi biển độc đáo như: Rock Sunset, Island Bar, Rory's Beach Bar, Pub, Club...; mua sắm: khu chợ đêm (chợ đêm Dinh Cậu, chợ đêm Phú Quốc, công viên Bạch Đằng), mua sắm các sản phẩm mang nét đặc trưng của đảo Ngọc (rượu sim, nước mắm, ngọc trai); văn hóa, nghệ thuật biểu diễn có nhà hát corona,... Trong số tổng thu từ hoạt động du lịch thì nguồn thu từ hoạt động dịch vụ du lịch ban ngày chỉ chiếm khoảng 30%, còn lại 70% là nguồn thu dịch vụ khung giờ từ tối đến khuya. Ngành dịch vụ du lịch về đêm phát triển phụ thuộc vào nhu cầu thực tế của du khách, rất cần có những dịch vụ đặc sắc để thu hút và giữ chân du khách⁵.

(3) *Thành phố Cần Thơ*: Thành phố Cần Thơ là một trong 10 địa phương của cả nước được chọn thí điểm xây dựng mô hình phát triển kinh tế ban đêm, bước đầu mang lại nhiều tín hiệu tích cực. Các loại hình sản phẩm, dịch vụ và hoạt động kinh tế ban đêm của thành phố Cần Thơ gồm: tour ngắm bình minh trên sông Hậu, khám phá sông nước miệt vườn bằng ca-nô, tham quan chợ nổi Cái Răng, du thuyền tại bến Ninh Kiều, chợ đêm Tây Đô, chợ đêm Trần Phú...; vui chơi giải trí trên tuyến phố đi bộ Ninh Kiều (mua sắm, ẩm thực, biểu diễn đờn ca tài tử, lễ hội, ...) ⁶. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Cần Thơ thu hút Du thuyền nhà hàng CanTho Princess, đưa vào vận hành tại bến Ninh Kiều, với sức chứa 350 khách, thúc đẩy sản phẩm du lịch đường sông, dịch vụ kinh tế đêm của thành phố⁷.

Với việc thực hiện kéo dài tổ chức các hoạt động dịch vụ từ 18 giờ tối hôm trước đến 6 giờ sáng hôm sau tại các địa điểm trên đã tạo nhiều thuận lợi cho việc kinh doanh

của các cửa hàng và tạo nhiều công ăn việc làm cho lao động, mang lại nhiều thuận lợi về kinh tế, tăng thu nhập cho địa phương. Tuy nhiên, hoạt động phát triển kinh tế ban đêm tại Cần Thơ chưa có sự khác biệt (ví dụ: ẩm thực, thời trang, nơi vui chơi vẫn còn giống với các thành phố khác; các buổi biểu diễn đờn ca tài tử chưa thực sự phổ biến vào ban đêm).

3. Một số giải pháp phát triển kinh tế ban đêm tại đồng bằng sông Cửu Long

Phát triển kinh tế ban đêm phù hợp với xu hướng quốc tế. Các địa phương đã tận dụng tối đa các nguồn tài nguyên, nguồn lực tại chỗ để phát triển kinh tế ban đêm, nhằm thu hút khách du lịch, tạo động lực mới cho sự phát triển xã hội đồng thời mang lại cơ hội và động lực mới cho nền kinh tế đất nước. Tuy nhiên, các hoạt động kinh tế ban đêm tại các tỉnh đồng bằng sông Cửu Long nhìn chung còn nghèo nàn, đơn điệu, khai thác ở quy mô nhỏ, mang tính riêng lẻ, manh mún, chưa được quy hoạch, sắp xếp bài bản và còn ít hoạt động vui chơi giải trí có tổ chức chuyên nghiệp, do đó, chưa đem lại hiệu quả kinh tế cao. Để đem lại hiệu quả kinh tế cao trong phát triển kinh tế ban đêm, cần thực hiện một số giải pháp sau:

Thứ nhất, khi xây dựng đề án phát triển kinh tế ban đêm, cần phải dựa trên cơ sở hiện trạng, quy mô kinh tế địa phương để đưa ra các chính sách phù hợp với điều kiện và bối cảnh của địa phương. Đặc biệt là tầm nhìn quy hoạch các khu vực riêng, phù hợp để tổ chức kinh tế ban đêm, vừa bảo đảm tiện lợi trong di chuyển cho du khách và quan trọng nhất là hạn chế tối thiểu ảnh hưởng đến khu dân cư (ô nhiễm ánh sáng, ô nhiễm âm thanh, ô nhiễm môi trường...) và an ninh trật tự.

Thứ hai, khuyến khích sáng tạo, thử nghiệm những sản phẩm hàng hóa, dịch vụ mới. Một trong những trở ngại lớn khiến du

lich đồng bằng sông Cửu Long không giữ chân được du khách đó là kém sáng tạo, quá ít sản phẩm mới, các tỉnh chỉ chú trọng các sản phẩm du lịch truyền thống, như: tham quan vườn trái cây, nghe đờn ca tài tử, đi xuồng/đi thuyền trên kênh rạch, lội mương bắt cá/bắt vịt,... thậm chí, ẩm thực và đặc sản các địa phương cũng giống nhau. Vì vậy, các địa phương cần khuyến khích, liên kết với các doanh nghiệp để thử nghiệm các sản phẩm dịch vụ du lịch mới mẻ, đa dạng về chủng loại mặt hàng, đặc biệt là tạo điểm nhấn riêng chỉ có ở địa phương.

Thứ ba, tránh chồng chéo trong quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn đối với các ban, ngành thực hiện nhiệm vụ quản lý kinh tế ban đêm. Ví dụ: tại Tiền Giang, khu vực Chợ Đêm (thương mại) chịu sự quản lý của Sở Công thương, nhưng khu vực Chợ Đêm Ẩm thực (ăn uống) lại chịu sự quản lý của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch. Việc tổ chức giữ xe, giữ gìn an ninh trật tự, cung ứng điện, nước tại 2 chợ đêm này được giao cho Công an phường sở tại và Đội Thanh niên xung phong.

Thứ tư, các tỉnh cũng cần công bố bản đồ du lịch viết bằng nhiều thứ tiếng, đồng thời, ghi rõ trên bản đồ du lịch các địa điểm diễn ra các hoạt động vui chơi, giải trí, mua sắm vào ban đêm để du khách tiện ghé thăm.

Thứ năm, nâng cao ý thức chấp hành pháp luật, cảnh báo nguy cơ tội phạm tới người dân và du khách để người dân và du khách có được kiến thức, kỹ năng khi tham gia các hoạt động vui chơi, giải trí, du lịch, mua sắm ban đêm cũng như cách thức ứng phó trong các tình huống bất ngờ.

Chú thích:

1, 2. Quyết định số 1129/QĐ-TTg ngày 27/7/2020 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt “Đề án phát triển kinh tế ban đêm ở Việt Nam”.

3, 4. Kinh tế ban đêm - động lực mới cho tăng trưởng của Bến Tre. <https://baochinhphu.vn>, ngày 17/4/2023.

5. Phát triển kinh tế đêm tại thành phố Phú Quốc. <https://vietnamtourism.gov.vn>, ngày 25/01/2021.

6. Cần Thơ phục hồi kinh tế ban đêm. <https://nhadautu.vn>, ngày 26/4/2022.

7. Báo cáo số 2025/BC-SVHTTDL ngày 07/6/2023 của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Cần Thơ về việc đánh giá kết quả 1 năm thực hiện Đề án phát triển kinh tế ban đêm trên địa bàn thành phố Cần Thơ (thí điểm tại quận Ninh Kiều).

Tài liệu tham khảo:

1. Phạm Tiến Đạt. Khung pháp lý điều chỉnh hoạt động kinh tế ban đêm của Việt Nam. Tạp chí Tài chính, số 748, 2021, tr.10-13.

2. Trần Vũ Hải - Hoàng Quỳnh Hoa. Kinh tế ban đêm và khung pháp lý về kinh tế ban đêm tại Việt Nam hiện nay. Tạp chí Luật học, số 6, 2022, tr. 92 - 105.

3. Phạm Đình Long - Nguyễn Huỳnh Mai Trâm. Phát triển mô hình du lịch kinh tế đêm ở An Giang. Tạp chí Khoa học Đại học Bà Rịa - Vũng Tàu, số 1, 2021, tr. 81 - 89.

4. Quyết định số 3051/QĐ-UBND ngày 30/12/2022 của Ủy ban nhân dân tỉnh Bến Tre về việc phê duyệt Đề án phát triển kinh tế ban đêm trên địa bàn tỉnh Bến Tre giai đoạn 2021 - 2030.

5. Quyết định số 1511/QĐ-UBND-HC ngày 05/10/2021 của Ủy ban nhân dân tỉnh Đồng Tháp về việc phê duyệt Đề cương Đề án phát triển du lịch góp phần tạo dựng hình ảnh tỉnh Đồng Tháp giai đoạn 2021 - 2025.

6. Quyết định số 3362/QĐ-UBND ngày 9/9/2022 của Ủy ban nhân dân thành phố Cần Thơ về việc phê duyệt kế hoạch triển khai thực hiện Đề án phát triển kinh tế ban đêm trên địa bàn thành phố Cần Thơ.

7. Quyết định số 331/QĐ-UBND ngày 07/3/2023 của Ủy ban nhân dân tỉnh Hậu Giang về việc phê duyệt “Đề án phát triển kinh tế ban đêm ở Hậu Giang giai đoạn 2021 - 2025, định hướng đến năm 2030”.

8. Quyết định số 2132/QĐ-UBND ngày 02/9/2021 của Ủy ban nhân dân tỉnh Kiên Giang về việc phê duyệt đề cương “Đề án phát triển du lịch cộng đồng trên địa bàn tỉnh Kiên Giang giai đoạn 2021-2025, định hướng đến năm 2030”.

9. Ủy ban nhân dân tỉnh Cà Mau. Đề án phát triển kinh tế ban đêm tỉnh Cà Mau đến năm 2025, định hướng đến năm 2030, ngày 10/5/2022.